

Millaisella hoitotyön johtamisella voidaan edistää ja tukea näyttöön perustuvaa toimintaa terveydenhuollossa?

TULOKSET

Hoitotyön johtamisella on keskeinen merkitys näyttöön perustuvan toiminnan käyttöönotossa ja vakiinnuttamisessa terveydenhuollossa.

Näyttöön perustuvan toiminnan toteutumista terveydenhuollossa edistävät:

- Hoitotyön johtajan korkea koulutustaso, työkokemus esimiestehtävistä ja suoritettavat johtamisopinnot.
- Hoitotyön johtajan tutkimusosaaminen.
- Hoitotyön johtajan toimiminen näyttöön perustuvan toiminnan käyttöönoton mahdollistajana ja aktiivisena toteuttajana.
- Transformatiivinen johtamistyyli, jossa hoitotyön johtaja on selkeä suunnannäyttäjä, innostava, kannustava ja tukea antava sekä työskentelee yhdessä hoitotyöntekijöiden kanssa näyttöön perustuvan toiminnan edistämiseksi.
- Tutkimuksissa vaikuttaviksi todettujen menetelmien käyttäminen johtamisen välineenä näyttöön perustuvan toiminnan käyttöönotossa ja vakiinnuttamisessa.
- Hoitotyön johtajien hyvien johtamis- ja koulutuskäytäntöjen jakaminen keskenään.
- Näytön käyttöönottoa arvostava toimintakulttuuri ja ilmapiiri.
- Hoitohenkilökunnan näyttöön perustuvan toiminnan osaamisen kehittäminen koulutuksen ja mentoroinnin avulla.
- Yhteistyö kliinisessä työssä toimivien ja tutkijoiden välillä.
- Näyttöön perustuvan toiminnan edistämisen esteiden tiedostaminen ja pyrkimys niiden poistamiseen. Esteitä ovat:
  - hoitotyön johtajan riittämätön auktoriteetti.
  - ajan ja mahdollisuuksien puute ja tuki.
  - riittämättömät taidot, resurssit sekä tuki kollegoilta, esimiehiltä ja strategiselta johdolta.
  - negatiivinen asenne tutkimustietoa ja näyttöön perustuvaa toimintaa kohtaan.
  - heikko tutkimusmenetelmien ja tieteellisten artikkelien ymmärrys.
  - organisaation epäselvät tavoitteet ja toimintatavat.

TAUSTA

JBI:n näyttöön perustuvan terveydenhuollon malli¹ muodostuu tiedon tarpeen tunnistamisesta, näytön tuottamisesta, näytön tiivistämisestä, näytön levittämisestä ja näytön käyttöönotosta. Näyttöön perustuva toiminta (NPT) todentuu näytön käyttöönoton vaiheessa ja tällä tarkoitetaan parhaan mahdollisen saatavilla olevan tutkimuksista, asiantuntijoiden kokemuksista tai rekistereistä saadun tiedon hyödyntämistä potilaiden ja asiakkaiden hoidossa.² Suomessa terveydenhuoltolaki (1326/2010)³ velvoittaa, että terveydenhuollon toiminnan tulee perustua näyttöön sekä hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin. Näyttöön perustuvan toiminnan toteuttaminen edellyttää kaikkien ammattilaisten sitoutumista.¹ Hoitotyön johtajilla on keskeinen rooli näyttöön perustuvan toiminnan edistämässä, toteuttamisessa, vakiinnuttamisessa ja myönteisen organisaatiokulttuurin rakentamisessa.⁴ Näyttöön perustuvan toiminnan johtamisen toteuttaminen käytännössä edellyttää roolien, vastuiden ja osaamisen tarkempaa määrittelyä.

YHTEENVETO

Hoitotyön johtajilla on merkittävä rooli näyttöön perustuvan toiminnan käyttöönotossa ja vakiinnuttamisessa. Johtajien tulee huolehtia näyttöön perustuvaa toimintaa tukevasta ja kannustavasta ilmapiiristä ja toimintakulttuurista. He tarvitsevat tietoaja ymmärrystä omasta roolistaan sekä ymmärrystä näyttöön perustuvan toiminnan esteistä. Johtajien lisäksi myös hoitohenkilökunta tarvitsee tietoa ja koulutusta näyttöön perustuvan tiedon etsimiseen ja käyttämiseen hoitotyössä.

KÄYTTÖKELPOISUUS SUOMESSA

Tämän integratiivisen katsauksen tuloksia voidaan pitää käyttökelpoisina hoitotyön ja hoitotyön johtamisen kehittämisessä suomalaisessa sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmässä.

Näyttöön perustuvan toiminnan tarkoituksena on antaa asiakkaille, potilaille ja heidän omaisilleen parasta mahdollista ajantasaiseen ja tutkittuun tietoon perustuvaa hoitoa ja palveluja sekä yhtenäistää hoitotyön käytäntöjä. Tähän Näyttövinkkiin tiivistettyä tietoa hoitotyön johtamisen merkityksestä ja johtajan roolista on hyödyllistä käyttää näyttöön perustuvan toiminnan kehittämisessä, tukemisessa ja edistämässä terveydenhuollossa.

AINEISTO JA MENETELMÄT

Näyttövinkki perustuu vuonna 2018 julkaistuun tasokkaaseen integratiiviseen katsaukseen, jossa tutkittiin, miten hoitotyön johtaminen vaikuttaa näyttöön perustuvan toiminnan toteutumiseen terveydenhuollossa. Katsaukseen oli valittu 28 tutkimusta. Tutkimukset olivat laadullisia, määrällisiä ja tapaustutkimuksia. Tutkimusten metodologinen laatu arvioitiin ja suurin osa tutkimuksista oli laadultaan hyviä tai kohtalaisia. Katsauksen menetelmällinen toteutus on kuvattu yksityiskohtaisemmin alkuperäisessä julkaisussa*. Katsauksen laatu arvioitiin JBI:n järjestelmällisen katsauksen arviointikriteeristöllä**.

NÄYTTÖVINKIN LAATIJAT

Ylempi AMK- opiskelijat **Jenni Greus**, sh ja **Virpi Nokia** sh, kättilö, Laajasvuonin asiantuntijasairaanhoidtaja (YAMK), OAMK

Yliopistonlehtorit **Pirjo Kaakinen** ja **Outi Kanste**, Oulun yliopisto

Tutkija **Jenni Konttila**, sh, TtM, Hoitotyön tutkimussäätiö

Yliopettajat **Kirsi Koivunen**, **Kati Päätalo** ja **Annukka Tuomikoski**, OAMK

Näyttövinkkiin liittyvät yhteydenotot: jenni.konttila(at)hotus.fi

Hoitotyön tutkimussäätiö

ALKUPERÄINEN JULKAISU

***Bianchi M, Bagnasco A, Bressan V, Barisone M, Timmins F, Rossi S, Aleo G, Sasso L.** Review of the role of nurse leadership in promoting and sustaining evidence-based practice integrative review. *Journal of Nursing Management* Wiley 2018; volume 26 issue 8: 918-932.

doi:10.1111/jonm.12638

****Katsauksen laatu: tasokas (10/11) JBI: Checklist for Systematic Reviews and Research Syntheses.**

MUUT KÄYTETYT LÄHTEET:

1. Jordan Z., Lockwood C., Munn Z., Aromataris E. 2019. The updated Joanna Briggs Institute model of evidence-based healthcare. *International Journal of Evidence-Based Healthcare* 17(1), 58-71.
2. Melynk BM., Gallgher-Ford L., Fineout-Overholt E. 2017. Implementing the evidence-based practice (EBP) competencies in healthcare. An appraisal guide for improving quality, safety & outcomes. Sigma Theta Tau international, Indianapolis.
3. Suomen terveydenhuoltolaki (1326/2010).
4. Jylhä V, Oikarainen A, Perälä M-L, Holopainen A. Näyttöön perustuvan toiminnan edistäminen hoito- ja kättilötyössä Maailman terveysjärjestön Euroopan alueella (Facilitating evidence-based practice in nursing and midwifery in the WHO European Region). 2019. Raportti 2/2019 saatavissa Hotuksen sivuilta.